

Beslutningsforslag nr. B 59. Fremsat den 24. november 1998 af Peter Skaarup (DF),
Kristian Thulesen Dahl (DF) og Pia Kjærsgaard (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om øget brug af samfundstjeneste for unge kriminelle og om nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at fremsætte de fornødne lovforslag og foretage de fornødne ændringer i bekendtgørelser, cirkulærer og andre

administrative forskrifter med det formål at øge brugen af samfundstjeneste for unge kriminelle samt at nedsætte den kriminelle lavalder til 12 år.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne ønsker den kriminelle lavalder nedsat fra de nuværende 15 år til 12 år. Unge i alderen 12 til 15 år, hvis handlinger i dag er straffrie, skal kunne dømmes for forbrydelser på linje med unge i alderen 15 til 18 år. Strafdmålingen, sanktionerne og de øvrige foranstaltninger, der i dag foretages over for gruppen af 15- til 18-årige, skal efter forslagsstillernes opfattelse også kunne iværksættes over for unge i alderen 12 til 15 år.

Det er vigtigt, at den unge mærker en konsekvens af gentagne lovovertrædelser. Straffen kunne meget vel være en eller anden form for samfundstjeneste, hvor den unge blev pålagt nyttigt og samfundsgavnligt arbejde. Eksempelvis at møde på den lokale politistation eller den lokale brandstation for at vaske og polere politiets eller brandvæsenets biler, vaske graffiti af på lokale kommunale og statslige ejendomme, samle affald op i parker og på strande, gøre rent på skoler og lignende. Et hårdt stykke arbejde, som får den unge til at tænke: »Aldrig mere!«

En straf i form af samfundstjeneste er efter forslagsstillerne opfattelse klart at foretrække frem for en løftet pegefinger fra de sociale myndigheder. Det er vigtigt, at der er en klar konsekvens af den første lovovertrædelse, som ofte i den alder er graffiti, smårapserier i forretninger, hærværk, cykeltyveri og lign. Men der er også mange overtrædelser af den lokale politivedtægt, og sådanne lovovertrædelser medfører i dag ofte kun en løftet pegefinger fra politiet. Sådanne overtrædelser kunne medføre et bødeforelæg på f.eks. 500 kr., som ville betyde, at den unge i stedet for at bruge lømpepenge og optjente penge fra reklameomdeling og andet på sig selv må bruge pengene til at betale en bøde til politiet. Både dumt, surt og træls og forhåbentlig noget, der kunne få de fleste til at tænke sig om og ændre adfærd.

Den generalpræventive virkning af forslaget vil forhåbentlig være den største: At der bliver en gruppe af 12-, 13- og 14-årige, som tænker sig om en ekstra gang, inden de begår smårapserier i forretninger, hugger en cykel, maler graffiti etc., for nu kan de straffes. Tanken om at skulle trækkes gennem systemet vil for-

håbentlig jage en større skræk i de unge. At skulle afhøres af politiet til rapport, at skulle møde i retten, hvor en anklager med alvor oplæser navnene på synderne, og slutteligt, at en dommer idømmer en straf med samfundstjeneste i x antal timer på den lokale politistation, vil forhåbentlig have en præventiv virkning.

Forslaget åbner også mulighed for, at unge mellem 12 og 15 år skal kunne idømmes straf, som »voksne« unge mellem 15 og 18 år kan i dag, og dermed i realiteten dømmes til anbringelse på institution. Forslagsstillerne finder det rigtigt, at muligheden eksisterer i tilfælde af en meget grov forbrydelse som for eksempel mord, vold med døden til følge, vold eller blot uprovokeret vold eller overfald, der medfører invalidering. Der må efter forslagsstillerne opfattelse eksistere en mulighed for, at en helt uansvarlig, uacceptabel, meningsløs, vild og voldsom handling begået af en ung mellem 12 og 15 år kan straffes hårdt. Der findes eksempler på, at unge under 15 år har begået ganske voldsomme handlinger som grov vold og mord. Heldigvis kun få eksempler, men alligevel handlinger, der må skrides hårdt ind over for af hensyn til den almindelige retsbevidsthed og for at tjene til afskrækning for andre.

Der har de seneste år vist sig en tendens til, at unge over 15 år styrer unge under 15 år og får dem til at begå kriminalitet. De unge under 15 år er bevidste om, at de ikke kan straffes, da de er under den kriminelle lavalder. Hvis en gruppe af unge antastes af politiet, er det altid på de unge under 15 år, at tyvekosterne findes, og altid en af de unge under 15 år, der er leder af gruppen. De unge over 15 år har »naturligvis« intet kendskab hertil og fralægger sig ethvert ansvar.

De unge under 15 år, der er domineret, styret, kontrolleret og ser op til unge over 15 år, udnyttes ofte af netop den situation. Den unge under 15 år har ingen mulighed for at sige fra over for den unge over 15 år. Der er ingen undskyldning for at sige nej til at begå kriminalitet, for »det koster jo ikke dig noget«. Ved at nedsætte den kriminelle lavalder til 12 år bliver det nu pludselig strafbart. Dermed er der en mulighed for at

sige fra. En nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år vil i virkeligheden være en hjælp til de unge mellem 12 og 15 år. De får en ærlig og fair chance for at sige fra over for pression fra ældre unge.

Generelt er bandekriminaliteten desværre stigende herhjemme, og i en del af gadebåndene findes børn og/eller unge. Erfaringerne med bandekriminaliteten er blevet samlet fra alle politikredse i rapporten »Gadebånd i Danmark«, september 1998, der giver politikredsene et redskab til at opdage og behandle problemerne med gadebånd, som for alvor er blevet synlige i løbet af de sidste tre år.

Af rapporten »Gadebånd i Danmark« vurderes følgende karakteristika at være dækkende for, hvad der forstås ved en gadebånd: »En gruppe af børn og/eller unge, der på gadeplan udøver kriminalitet og/eller anden uroskabende og aggressiv adfærd, og som af omgivelserne og sig selv opfattes som en gruppe.«

Gadebånd kan erfaringsmæssigt være sammensat på flere forskellige måder. Nogle har en løs og skiftende struktur, mens andre er mere fasttømrede. En sådan fasttømring forekommer typisk på et senere/sent stadium i en gruppes udvikling. Ofte består gadebånd af børn og unge af fremmed herkomst, hvor den etniske baggrund synes at være et kriterium for tilhørsforholdet til gadebånden. Men der findes også gadebånd, som udelukkende består af danske børn og unge, ligesom der findes gadebånd, som består af børn og unge, der finder sammen på tværs af national oprindelse. Inden for rammerne af ovenstående karakteristika findes der endvidere flere typer af gadebånd, jf. »Gadebånd i Danmark«, side 2.

Om gadebåndenes alder, sociale og nationale baggrund, mobilitet og kriminalitetens karakter fremgår følgende af rapporten:

Hovedparten af medlemmerne er fra 15 til 20 år, men der er også eksempler på bandedlemmer - og her er der hovedsagelig tale om kernegruppedlemmer - på op til 33 år. Endvidere er der en klar tendens til, at medlemmerne i rand- og medløbergrupperne bliver yngre, endda helt ned til 8-9 år. I Glostrup politikreds har analyser af kriminaliteten fordelt på alder vist, at kernegruppedlemmernes kriminalitet og uroskabende virksomhed aftager i 18-20-årsalderen. Det er dog vanskeligt at vurdere, om der her er tale om en generel tendens. Et andet væsentligt forhold kan være, at deres kriminalitet ikke længere er så synlig eller skifter karakter til at være egentlig organiseret kriminalitet.

Grupperingerne består i overvejende grad af børn og unge med indvandrerbaggrund. Der er imidlertid

også eksempler på blandingsgrupperinger og rene danske grupperinger.

I mange af indberetningerne - især fra de største politikredse - peges der på, at de unge med anden baggrund end den danske typisk kommer fra hjem, hvor familien har ingen eller dårlige dansk kundskaber, og hvor familien er dårligt integreret. Mange af familierne er bosat i større sociale boligbyggerier i de største danske byer. De unge danske gruppemedlemmer kommer typisk fra meget svage eller opløste familier med misbrug i hjemmet.

Generelt kan det konstateres, at problemet synes størst i storbyområder, hvor der er ghettodannelser i sociale bebyggelser, og hvor der synes at være et utilstrækkeligt tilbud på klub- og fritidsaktivitetsområdet.

Navnlig i det storkøbenhavnske område, men også i flere jyske politikredse og på Fyn ses flere grupper at være meget mobile. De benytter både egne og stjålne biler samt toget. Der er endvidere et veludviklet kommunikationsnet, idet flere gruppemedlemmer er udstyret med mobiltelefoner. Mobiltelefonerne anvendes ofte til at tilkalde sympatisører, således at helt banale politiforretninger hurtigt kan udvikle sig til voldsomme konfrontationer mellem bandedlemmerne og politiet.

Den udøvede kriminalitet spænder vidt, helt fra chikanerier i form af tilråb, provokerende opførsel og grov uorden over tyveri og hærværk til trusler mod vidner, ulovlig frihedsberøvelse, mishandling, vold, narkotikahandel, brandstiftelse, narkotikakriminalitet, drabsforsøg og drab. De typiske kriminalitetsformer er dog gadeuorden, trusler, hærværk, tyveri, overfald og vold. Der er eksempler på trusler og røverilignende forhold mod skoleelever, ligesom der er eksempler på trusler, hærværk og drabsforsøg mod politifolk.

Der er set et eksempel på et landejevsrøveri, som tilskrives gadebåndevirksomhed, ligesom nogle af de såkaldte rambuktyverier også kan tilskrives medlemmer af gadebånd, jf. »Gadebånd i Danmark«, side 6 og 7.

Om status over situationen i politikredsene hedder det i rapporten: »En række politikredse udtrykker stor bekymring for udviklingen i gadebandekriminaliteten. Der er i vidt omfang sat ind med målrettede indsats og massive kriminalpræventive tiltag. Nogle kredse melder om, at det ved denne indsats mod gadebandekriminaliteten er lykkedes at skabe ro og tryk. Der gives dog samtidig udtryk for bekymring for fremtiden, idet tilgangen (fødelinjen) til grupperne ikke er brudt.«

København: Den foreløbige, meget målrettede indsats mod kernegruppemedlemmer på Nørrebro, hvor man har haft de mest markante problemer, har skabt ro og øget tryghed blandt beboerne i lokalområdet. Indsatsen fortsætter, og man afventer at kunne konstatere langtidsvirkningen af indsatsen.

Århus: Man kender til et større antal bandedannelser, der for hovedpartens vedkommende har udgangspunkt i de store sociale boligområder. Man har generelt store kriminalitetsproblemer og problemer med bandevirksomhed. Man fremhæver dog, at det er lykkedes at dæmme op for en del af denne kriminalitet ved en målrettet indsats, ligesom man fremhæver et godt samarbejde med socialforvaltningen, ungdomsklubber og skoler. Problemerne er dog ikke løst, idet man også i Århus ser tilgang af nye og yngre bandedemedlemmer.

Ålborg: Man kender til problemer med narkotikamisbrug blandt de helt unge. Problemerne koncentrerer sig især om bymidten samt nogle af de store boligområder. Man har haft voldelige sammenstød mellem unge danskere og somaliere. Man lægger stor vægt på samarbejdet med de sociale myndigheder i relation til den kriminalpræventive indsats. Der er lagt en strategi, hvor man prioriterer tryghedsskabende patruljering og synlighed i gadebilledet højt. Der er nedsat en specialgruppe, som har fået til opgave at varetage informationsindsamling, analyse og efterforskning i forhold til gadebandekriminaliteten.

Glostrup: Man har siden efteråret 1996 periodevis oplevet et generelt stigende antal politimæssige hændelser, der er karakteriseret ved, at større og mindre grupper af drenge og unge mænd af fremmed herkomst optræder aggressivt, ordensforstyrrende og uroskabende, ligesom en del gadekriminalitet kan henføres til samme personkreds. Disse grupperinger har karakter af begyndende bandedannelser og er præget af betydelig mobilitet og højt handlingsberedskab med et aktivitetsområde over flere politikredse. Gennem energisk politiindsats, en åben og målrettet medieanvendelse og en række socialpædagogiske tiltag i SSP-rammer er der dæmnet op for problemerne, som man imidlertid forventer vil eksistere i en årrække og indimellem med opsigtsvækkende udslag.

Odense: Man har konstateret, at antallet af problematiske grupper og enkeltpersoner tilsyneladende ikke er nedbragt, men snarere er stigende. Dette skal ikke mindst ses i lyset af en stadig tilgang af nye flygtninge og indvandrere til lokalområdet, men er også

begrundet i den kendsgerning, at tredje generation fra markante indvandrerfamilier - desværre - følger i deres storebrøders fodspor. Problemerne har spredt sig, hvilket henføres til gruppernes mobilitet i egne og brugsstjålne køretøjer. Grupperne har taget ny teknologi i brug i form af bl.a. mobiltelefoner, der ofte benyttes til at tilkalde hinanden ved sammenstimlen og slagsmål. Telefonerne samt politiscannere bruges samtidig til orientering og advarsel om politiets indsats, jf. »Gadebander i Danmark«, side 9 og 10.

Man kan af rapporten drage den hovedkonklusion, at bandekriminalitet bliver et stadig større problem herhjemme, og samtidig bliver medlemmerne af gadebanderne stadig yngre, ofte under den nuværende kriminelle lavalder.

At den kriminelle lavalder nedsættes til 12 år, er efter forslagsstillernes opfattelse ikke ensbetydende med, at unge skal sidde i fængsel sammen med hårde kriminelle, men de unge skal have undervisning og oplysning i en aflukket institution, en opdragelsesanstalt, så der er tale om en følelig straf for gentagen kriminalitet.

Forslagsstillerne håber og tror, at en nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år vil betyde en større bevidsthed og ansvarlighed hos gruppen af 12- til 15-årige samt deres forældre og medvirke til, at lovovertrædelseernes antal falder.

Enhver fornuftig ung og enhver ansvarlig forælder vil naturligvis være klar over konsekvensen af en kriminel lavalder på 12 år: At det kan få konsekvenser at opføre sig forkert og dumt, at tiden er løbet fra uansvarlighed, og at man i værste fald ødelægger fremtiden for sig selv. Det signal er måske det vigtigste at sende. Forslagsstillerne har en forhåbning om, at en kriminel lavalder på 12 år vil betyde færre unge i en kriminel løbebane. Der hviler et stort ansvar på forældre og skole for at fortælle og lære unge, at kriminalitet, også små overtrædelser, skal man holde sig fra. Men der hviler også et stort ansvar på de myndigheder, der opdager og pågriber unge i kriminalitet. Hvis ikke der skrives ind med det samme, mister den unge respekten for andre mennesker, for samfundet og dets institutioner som helhed og i sidste ende for sig selv.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at kriminalitet skal forebygges, og når den er begået, skal den pådømmes. For unge mellem 12 og 15 år må straffen naturligvis være i den milde ende, men alligevel være konsekvent og mærkbar.

Skriftlig fremsættelse

Peter Skaarup (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om øget brug af samfundstjeneste for unge kriminelle og om nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år.

(Beslutningsforslag nr. B 59).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.